

SAYI : 12

1 ci TEŞRİN 1936

19 MAYIS

SAMSUN HALKEVİNİN AYLIK DERGİSİ

İÇİNDEKİ YAZILAR

Büyük Bayram	C. Gültekin
Tarihte Türk (Şiir)	G. N. Arı
Yeni tip Köy öğretmeni	H. N. Özay
Benim Dilim (Şiir)	K. N. Duru
XIII Yıl Biterken (Şiir)	C. Gültekin
Devrimlerin Türküsü (Şiir)	V. C. Aşkun
Dil Bayramı	İ. N. Dilmen
Köyde Halkevi	S. Aytekin
Sonsuz Aşkım (Şiir)	Tunçoğlu
Öksüz Kardeşler (Şiir)	N. Diniz
Gelincik (Şiir)	İl. Aytekin
Velâdi Firengi	Dr. Rifat Güngör
60 Sene evvelki Samsun	L. Tekin
Tarım	S. Coşkun
Kağnılar Gıcırdarken	A. Ertan
Bulmacalar	" " "

Sahibi : Halkevi Başkanı Dr. Ertuğrul Baykal
Yayın Direktörü : Dil, Edebiyat, Tarih Şubesi Başkanı C. Gültekin
Basıldığı yer : Güneş Basımevi — Samsun

SAYI : 12

1 ci TEŞRİN 1936

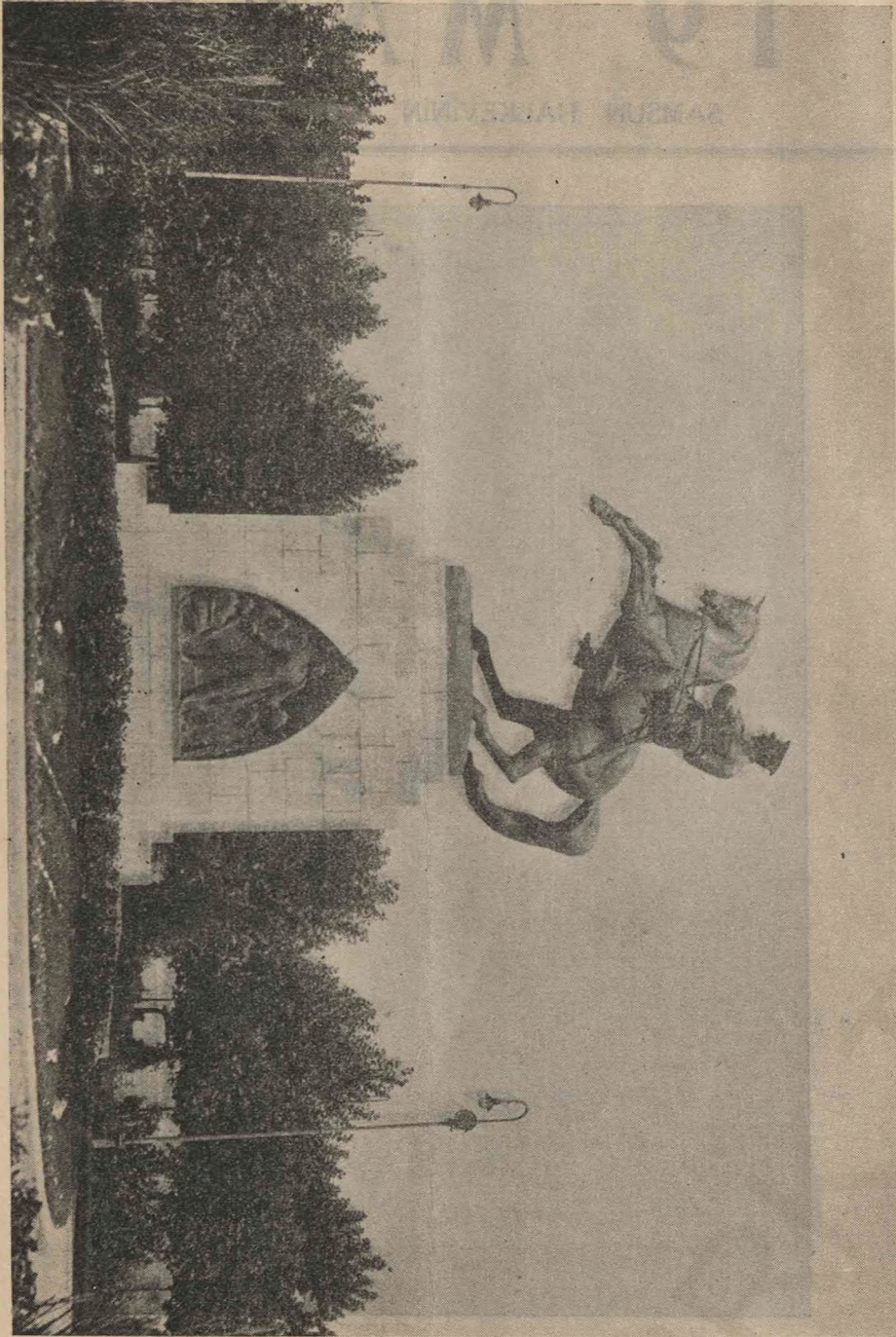
19 MAYIS

SAMSUN HALKEVİNİN AYLIK DERGİSİ

Bize Cumhuriyeti bağışlayan Yüce Önder
K. ATATÜRK

Büyük Bayram

O. Gültekin

DÖNÜM YILI : 13

Cumuriyetimizin onüçüncü yıldönümünü kutluyoruz. Kara yaslar bittikten, kara günler geçtikten sonra bayramlarla dolu onüç yıl geçirdik. Ulusal savaştan Cumuriyete ve Cumuriyetin on üç yıllık devrimlerine, saadetlerine, gönençlerine kavuştuk, ne mutlu bizlere !...

Geçen bu onüç yılın tarihine gözle-
rimizi çevirecek ve yapılan işleri birer
birer gözden geçirmek imkânını bulabi-
lirsek gözleri kamaşmayacak, başları
dönmeyecek, kendisini tanıyabilecek içi-
mizden kaç yurttaş çıkabilir ?

Bu onüç yılın tarihi ; Türk tarihinin
altın devri, Türk dünyasının sosyalık
devrimi ve bütün dünyaya istiklâl ve
inkılâp özgülerinde önder ve örnek ol-
duğu parlak bir devirdir.

Üç yıl süren istiklâl savgasında ; ünü
sanı dünyaları tutan bir Atatürk yarat-
tık. Onun fırtınaları kasırgaları durdu-
ran baturluğu önünde yürüyerek yur-
dumuzu düşmanlardan, yabancılardan
temizledik ; Lozan dönüşü ile de Cu-
muriyeti ilân ederek yurda tam bir er-
kinlik ve tam bir istiklâl kazandırdık...

Osmanlı saltanatından, Osmanlı hü-
kûmetinden harap olmuş, perişan kal-
mış ; delik deşik olmuş, hurafelerle,
batıl fikirlerle paslanmış bir vatan tes-
lim aldık.. Halimize bakanlar bizde di-
rilip yücelme değil, en basit yaşamak
için bile hiçbir sermaye kalmadığına

hüküm ediyorlardı. Hiç bir şey yapı-
lmıyacak zannedilen bu enkazdan, bu
çoraklıktan yeni ve yüce bir devlet kur-
manın yolunu bulmak ve çıkarmak,
Türk ulusunun büyük önderine ve o-
nun büyük inkılâbına müyesser oldu.

İşte Cumuriyet devrimi çöl ve çorak
bir halde bulunan bu vatanın dört bu-
cağını : şimendöferle, fabrikalar, yollar
köprüler ve okullarla bayındırlaştırarak
memleketimizi baştan başa endüstri
alanlarına götürdüğü gibi bir yandan da
eski rejimin bıraktığı fena, kötü, geri,
eski, haksız ve zararlı ne varsa hepsini
birer birer yıkarak yerine iyiyi, ileriye,
yeniyi, doğru ve faydalıyı koydu. Me-
denî ve modern kanunlar, harf, dil, ta-
rih gibi sayısız inkılâplarla Türkiyemizi
çağdaş ulusların, devletlerin düzeyine
çıkardı.

Arsıulusal alanlarda, Türk varlığını
Türk benliğini tanıtacak, saydıracak,
hatta dünya siyasasını koruyacak ve
kurtaracak anlaşmalar, antantlar yaptık
ve yapmakta devam ediyoruz.

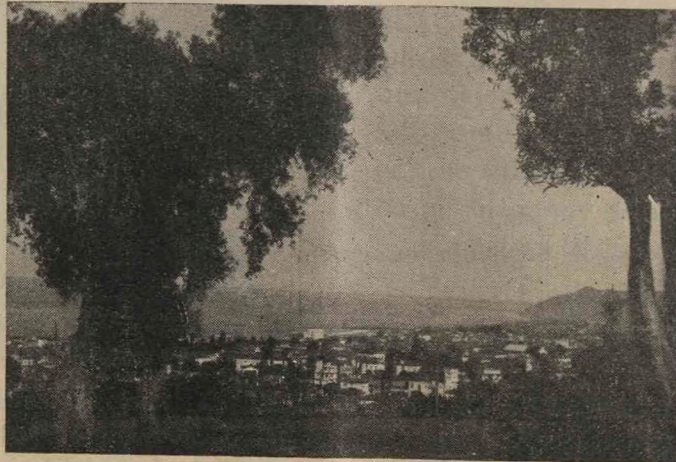
Son kazanmış olduğumuz Montrö
zaferiyle de Türk yurdunun, Türk istik-
lâlini kahramanlar diyarı olan çelik ka-
lesinin içine aldık, devletler arasındaki
kuvvetimizin büyüklüğünü, kudretimizin
çelikliğini ve çevikliğini bir kat daha
artırdık...

Dünya ulusları arasında yalnız inkı-lâp yapmak, yalnız istiklâl kazanmış bir Türkiye değil, bunların her ikisini birden başarmış bir Türkiye yalnız bizim bugünkü Türkiyemizdir ki başı dim dik olarak ak ve güler yüzle bütün acuna kendini saydırmaktadır ve tanıtmaktadır.

Sırası gelmişken bir noktayı söylemeden geçemiyeceğim, ana yurdumuzun yanı başında ve onun ayrılmıyan bir parçası olan Türk Antakya ve İskenderundaki üçyüz bin yurttaşımızın bu bayram gününde geçirdikleri elemi ve ızdırabı hatırlamaktır.

Devletimizin sulhsever siyasetiyle bu ana vatan parçasının Cumhuriyet haritasına alınacağı günler yaklaşmıştır, oradaki yurttaşlarımızın kurtuluş bayramını da yapacağımız muhakkaktır.

Geçen yıl kamutay açılırken ulu ön-derimiz Atatürkün verdiği yüce buyruklardan birini dinliyelini :

Güzel Samsuna yükseklerden bir bakış

“ İşlerimiz çoktur, geniştir, önemlidir fakat başarılacağına sarsılmaz güvenim vardır. ”

Onuncu Cumhuriyet Bayramındaki buyruklarında da :

“ Asla şüphem yoktur ki Türklüğün unutulmuş, büyük medenî vasfı ve büyük medenî kabiliyeti bundan sonraki inkişafıyla atının yüksek medeniyet ufuklarında yeni bir güneş gibi doğacaktır. ”

Bu sözler, bu buyruklar ve bu işaretle o kadar kuvvetlidir ki ; bunun önünde Türk varlığı çağdaş ulusların üstüne çıkacak, Türk kültürü bütün doğu ve batı illerine yayılacak ; dil, tarih ve soysallık bakımından başına ve sonuna erilemeyen büyük ve mutlu bir varlık olduğumuz daha kuvvetle tamlacak inanılacak ve tapılacaktır.

İşte, yarının Cumhuriyet bayramlarından biri daha... Hep birden söyliyelim :
Ne mutlu Türküm diyene...

Tarihte Türk

G. N. ARI

Kıyılara sığmıyan, coşkun, gür bir varlığız ;
Farkımız ne Okyanus adlı engin denizden ?..
Yılları şaşırtıyor bizden gelen sonsuz hız,
Hayat örnek alıyor çelik enerjimizden.

Biz, evrene sığmadık ; tarihlerden taşardık,
İnsanlığın kalbinde tek başına yaşardık ;
Tanrılara güç gelen işleri biz başardık,
Soysallık her varını armağan aldı bizden.

Geceye mehtap olduk, ılık verdik gündüze ;
Bir tatlı meltem gibi uçarken ülkümüze
Aşkın heyecanını naksettik her genç yüze
Mermer heykeller doğdu bir günlük sevgimizden.

Eserimiz uyuyor bozkırların bağrında.
Dün neler yarattıysak Asya ovalarında.
Elmas pınarlar gibi fışkıracak yarın da
İnsanlığın kalbine aşılana o filizden.

* * * *

Ey Türklüğün Atası, Anayurdun tek varı !
Aşkıdır ruhumuzun kış görmeyen baharı.
İnanla koşuyoruz aşarak asırları
On yedi milyon kardeş senin gittiğin izden.

Yeni Tip Köy Öğretmeni

H. N. Özay

Türkiye köy maarif durumunu gözden geçirirken cumuriyet devrinden evvelki durumu da kısaca hatırlamak gerektir.

Meşrutiyetten evvel köylerimizde maarif nezaretinin okulu ve öğretmeni yok denecek derecede azdı. Yalnız bazı köylerde medreseler ve bazı köylerde de öğretmenlerinin maaşları köy maarif encümenleri tarafından verilen okullar vardı.

Meşrutiyet devrinde ilk okullara önem verilmeğe başlanmış ve bu sırada maaşları köy maarif encümenleri tarafından verilmek üzere öğretmen okulu mezunları da öğretmen olarak köylere gönderilmeğe ve okullar açılmağa başlanmıştı. Bir taraftan da Maarif nezareti tasarruf edebildiği az miktardaki tahsisatla köylerde okullar açmağa çalışıyordu. Bütün bu okullar o kada az idi ki yüz köye bir okul bile düşmezdi.

Cumuriyet devrinde köylerde de okullar açılmasına ve halkın okutulmasına daha çok önem verilmiş ve köy okullarının sayısı bir kaç kat artmıştır. Halk hakimiyetine dayanan Cumuriyet idaresinde halkın okutulmasına şüphesiz ki önem verilecekti. Fakat asıl hedef köylere gönderilen öğretmenlerin köy halkına ve çocuklarına faydalı olmasını temin etmekte.

Daha çoğu ilkel yaşayış şartları içinde yaşayan köylerimize gönderilecek öğretmenlerin oralarda başarı elde et-

meleri gayesile yetiştirilememelerinden ötürü ekseriya bu öğretmenler gittikleri köylerde çok az faydalı olmaktadır. Ziraata ait pratik bilgisi olmayan bu öğretmenler, köylünün işlerine dair sorularına müsbet cevap bile verememekte, köylüye yol göstericilik yapamamaktadırlar. Bazı köylüler okula gönderdikleri çocuklarının bir iş adamı değil ancak kasabada bir yazıcı olabileceğini düşünerek yavrusunu yanından ayırarak için okula da göndermemek yolunu tutmaktadır.

Çok realist olan Türk köylüsü, nazari bilgilerden hoşlanmaz, aklının kavramadığı işe sarılmaz. Köylerimize giden bazı klâsik okul öğretmenleri de köyleri ve köylüleri beğenmezler, onların her hareket ve haline soğuk tavırlar takınırlar. Bu durum karşısında köylerde öğretim işlerinin istenildiği derecede iyi gitmediğini kabul etmek lâzımdır. Keyfiyet bakımından iş böyle olmakla beraber kemmiyet bakımından da demokrat bir idarenin elde etmek istediği neticelere varılamamıştır. İki yıl önceki bir istatistiğe göre Cumuriyet devrinde verilen bunca emeklere rağmen köylerimizde mecburî tahsil çağında bulunan çocukların ancak yüzde yirmisi okutulabilmekte olmasına karşı şehir ve kasabalarda okutulmaların sayısı yüzde altmışı geçmektedir. Bu rakamlar bütün Türkiye için vasatı olarak yapılmış bir hesaba göredir. Yoksa An-

kara, İstanbul, İzmir gibi büyük şehirlerimizde okutulmakta olanlar tahsil çağındaki çocukların yüzde doksanını geçmektedir.

Şehir maarifinin gittikçe inkişaf etmekte olması, şehirlerde öğretimin yayılması işinin normal olarak ilerilemekte olduğunu göstermektedir. Şehir ve kasabalarda herkes çocuğuna ilk tahsil vermek ihtiyacını daha ziyade duymuştur. Bu ihtiyaç mahalli örgütleri tazyik etmekten geri durmaktadır.

Cumuriyet idaresinin halk terbiyesine halkın okutulmasına verdiği önem ve değer gittikçe köylünün uyanmasına sebep olmaktadır.

Batı illeri köylerinde daha evvel başlayan bu uyanıklık; güney ve kuzay ve orta Anadolu köyleri halkına da geçmiş ve doğu Anadolu'ya doğru çabuk çabuk yayılmakta bulunmuştur. Birçok illerimizde birçok köylerimiz okul binalarını kendileri yaparak hükümetten öğretmen vermesini istemektedirler. Yıllar geçtikçe bu istekler okadar çoğalmaktadır ki hususî idarelerin bu istekleri yerine getirmesi, malî kudretlerinin yetmemesinden dolayı, imkânsız bir hale gelmiştir. Türk halkının ümmilikten kurtulması ve iktisadî kalkınması için okur yazarlığın bütün köylülere yayılması işi ise en evvel yapılacak bir iştir. Onüç yıldanberi köy öğretiminde yapılan denemeler bu işi esaslı bir surette halledememişti. Bir taraftan hükümet rejimimiz bütün halkın ve köylünün okur yazar hale getirilmesini istemekte, diğer taraftan köy halkının da bu ihtiyacı yavaş yavaş sezmekte, duyurmakta olması; köy öğretimi işinin bir

an önce hallini icap ettiriyordu.

Türkiyede mevcut kırkbin köyden ancak altı bine yakın köyde okul ve öğretmen var. Geriye kalan otuz dört binden fazla köyde okul ve öğretmen yoktur. Aynı zamanda bu köylerden bazılarının nüfusları az olduğundan birer öğretmene yetecek, bir okul açabilecek miktarda çocukta yoktur. Nüfusu 150 ye kadar olan 15 bin, 150-400 nüfuslu 15 bin köyümüz vardır. 10 bin köyümüz de 400 nüfustan fazla nüfuslu olan köylerimizdir. Bu duruma göre beş altı çocuklu köyden tutunuz dn 8, 10, 15, 20, 24, 28, 32, 35, 40 çocuklu 10 bin küçük köyümüz var. Bu küçük ve az çocuklu köylerde birer okul açıp öğretmen okulu mezunu öğretmen vermeğe vilâyetlerin hususî idarelerinin malî iktidarları yetmediği gibi bu kadar öğretmeni yetiştirmek de uzun yıllara ihtiyaç göstermektedir. Büyük köylerimiz de göz önüne alınarak diyebiliriz ki köylerimiz için daha 30 bin öğretmene ihtiyaç vardır.

Köy okulları için ihtiyacımız olan öğretmenler, şimdiki öğretmenlerin yetiştirildiği şartlar içinde yetiştirilecek olursa zaten maksadın elde edilmesine yol açamaz. Şimdiki öğretmenlerin çoğu hem köy hayatından memnun olmamakta, hem de köylümüze istenildiği derecede faydalı olamamaktadırlar. Bir çok öğretmenler esefle görmekteyiz ki köylerden şehirlere doğru akın etmek kaçmak istemektedirler. Fakat hiç bir kasaba veya şehir öğretmeni köye gitmek, köyde hizmet etmek istememektedir. Türkiye halkının dörtte üçünün

köylü olduğunu düşünerek köylünün uyandırılması için köyde çalışmak isteyen idealist öğretmenlerin ortaya atıldıklarını görmemekteyiz. Profesör Raçinskiye benzemek isteyen idealist Türk öğretmenleri nerede ? . Şurada burada tek tük fedakâr köy öğretmenlerimiz de vardır, fakat bunlar o kadar azdırlar ki memleket ölçüsünde yer tutacak sayıda değildirler... Türkiye köylerinde okuma yazmayı yayına işi on üç yıldan beri Cumhuriyet maarifçilerini çok uğraştırmış, düşündürmüştür.

C. H. Partisi dördüncü kurultavında köy halkının okutulması için çok münakaşalar olmuş ve parti programına çok önemli maddeler kabul edilmiştir. Köy halkımızın kısa bir zamanda okutulması, halka amelî hayatta başarı elde ettirecek faydalı bilgileri kazandıracak kısa müddetli okullar açılması saptanmıştır.

En küçük köylerinize varıncaya kadar her köyde (önderlik ve öğretmenlik) etmek üzere köyü yadırgamıyacak bir köy öğretmeni ve az masraflı bir köy okulu tipi düşünülmüş ; Kültür ve ziraat bakanlıklarınca, Türk köylüsünün

iktisadî ve kültürel bakımlardan kalkınmasını temin edecek yeni bir tip köy öğretmeni yetiştirilmesine karar verilmiş ve işe başlanmıştır.

Köylü ve köy çocuğunu köyünden soğutmadan, köylüye faydalı olacak ve köylü ümmilikten kurtaracak olan bu yeni tip köy öğretmeni namzetlerinin köy muhitinden çıkarılması esas olarak alınmıştır. Okur yazar olup orduda çavuşluk yapmış olan açık göz, zekî köylülerin yeni tip pratik köy öğretmeni olabileceklerine, bunlara ileri ziraat hakkında ziraat mutahassılları tarafından verilecek pratik bilgilerle ve okuma yazma hesap yapma ve diğer genel bilgilerinin artırılması ile bu çavuşların iyi birer köy önderi, köy öğretmeni olabileceklerine kanaat hasıl edilmiştir. İşte bu maksatla kültür ve ziraat bakanlıkları tarafından Eskişehirde çifteler çiftliğinde Mahmudiye köyünde 1936 yılı temmuz ayının ilk günlerinde bir köy öğretmenleri kursu açılmıştır.

Okuyucularımıza bu kurs hakkında gerekli bilgileri vermeğe gelecek sayımızda devam edeceğiz..

Benim Dilim

Kâzım Nami Duru

Benim dilim gül dili,
Güllükte bâlbûi dili,
Türkçe bir gönül dili,
Onu candan severim.

Türk söyler yer canlanır,
Gönül heyecanlanır,
Gözler de mercanlanır,
O aşk dilidir derim.

Dillerin özü türkçem,
Tanrının gözü türkçem,
Ruhumun gözü türkçem,
Bakar tâ içimize.

Her sözü bir incidir,
Her yerde birincidir,
Gönüller sevinidir,
Akar tâ içimize.

O inler, ben ağlarım :
Yüreğimi dağlarım.
Yas karası bağlarım,
Onu yash gördükçe:

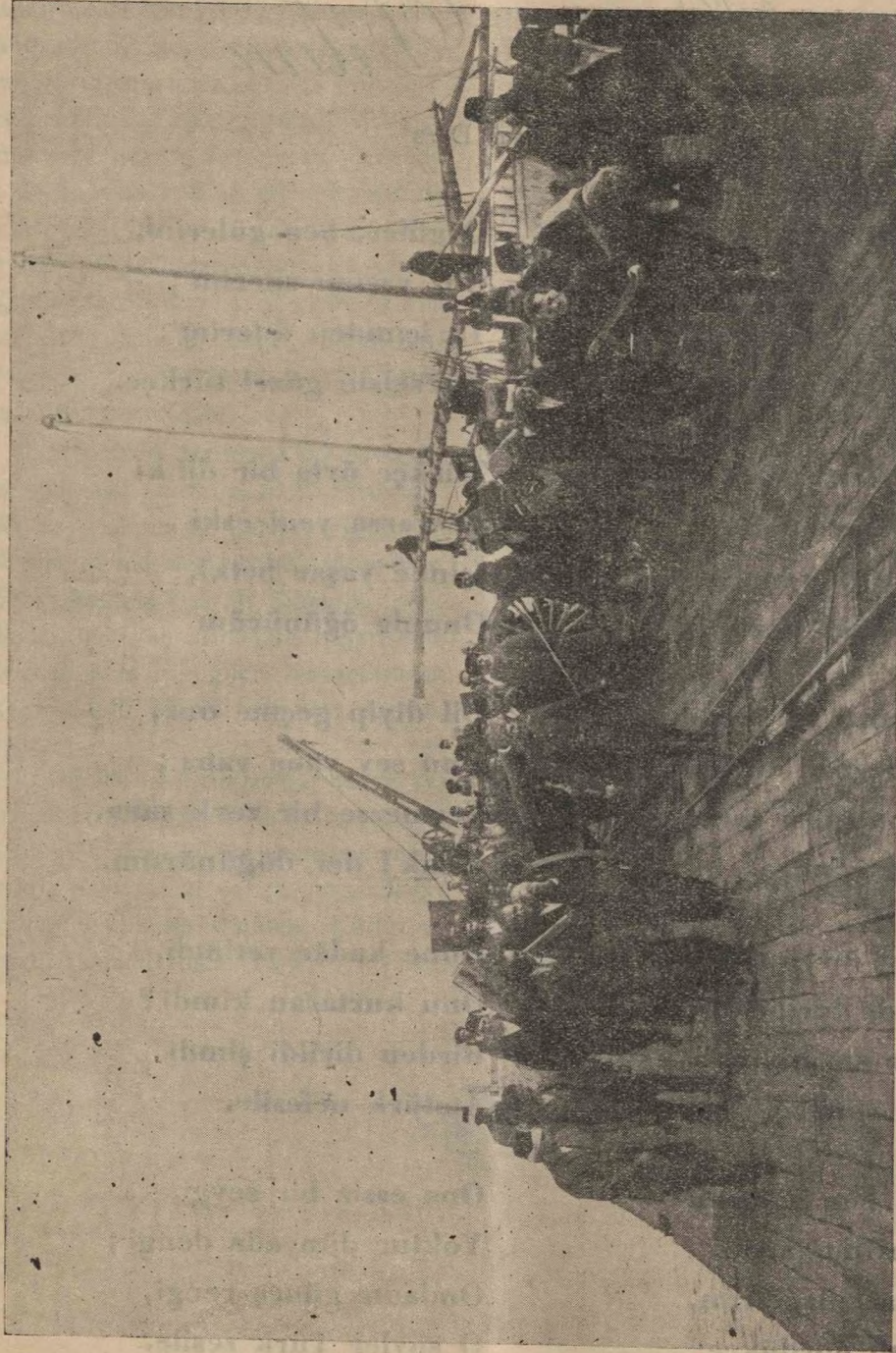
O güler, ben gülerim,
Göz yaşımı silerim ;
Tâ içimden dilerim :
Yükselsin güzel türkçe.

Türkçe öyle bir dil ki
Ne varsa yeni eski
İçinde yaşar belki,
Onunla öğünürüm.

Dil diyip geçme ona,
Onu sev yana yana ;
Vermezse bir zevk sana,
Yazık ! der döğünürüm.

Düne kadar yetimdi,
Onu kurtaran kimdi ?
Birden dirildi şimdi
Atatürk nefesile.

Ona eşsiz bir sevgi,
Yoktur dünyada dengi ;
Ondadır güneş rengi,
O söyler Türk sesile.

İstiklâl Savaşı Hatıraları
Taş İskelesinden Cephane Çıkarken

XIII Yıl Biterken

Cemal Gültekin

Cumuriyet bu gün 13 yaşında
Sıvgılı Atamız Ulus başında,
Bayramlar içinde bayram yapıyor
17 Milyon Türk bütün her yaşta.

13 Yılda 13 Asır yürüdük,
Vatanın yüzünü şarla güldürdük
Devrimler yarattık devrim içinde
Yurdun her yanını çelikle bürüdük.

Soyumuz dünyanın coşkun milleti,
Türk yurdu yurtların büyük cenneti,
Türk ili bayramlar ilidir bayram
Çok yaşasın Türkün Cumuriyeti.

DEVRİMLERİN TÜRKÜSÜ

Vehbi Cem Aşkun

Devrimleri takarak gücümüzün peşine,
Bir yıldırım hızıyla açıldık, genişledik.
Bu eşsiz yükselişin kültürel güneşine,
Sarıp Cumuriyeti ülkümüzle işledik.

Sordum tarih bilmiyor, dedi : Ben hiç bir çağda,
Görmedim bu tezlikle ilerleyen ulusu.
Ne kutsal bir çekiş var bu ülküde, bu bağda,
Ki sonrasız bir aşkla sardı arzı utkusu.

Unutma ki sen, tarih, bu bir başlangıç bize,
Daha pek çok yüzyıllar önümüzde diz çöker.
Bu yücelme yolunda son yoktur ülkümüze,
Yalnız Türkün dileği : ATASINA ÖMÜRLER...

Dil Bayramında :

I. Necmi Dilmenin Radyodaki Nutku

Yurttaşlarım, bundan dört yıl önce, bugün, Ulu önder Atatürkün yüce dehasından yeni bir güneş doğmuştu. Türklüğün yeni varlığına kültürden bir temel kurmak isteyen Büyük kurtarıcı, Türklüğe, Türk gençliğine dil üzerinde çalışma yollarını açıyordu.

26 Eylül 1932 de Dolmabahçe Sarayında toplanan Birinci Dil Kurultayı, işte bu yeni ve parlak güneşin ilk etrafı yayılan ışığı sayabiliriz.

Otuz Ağustos 1928 de yeni Türk alfabesinin kabulüyle Türk kültür hareketine ilk çığırını açan Lider, dil devrimine el koymazdan önce, başka büyük bir konunun üzerinde uğraşmıştı : Türk historyası...

Atatürkün kutsal eli değdiği tarihten önce historyamız, acınacak bir yokluk içinde görülüyor ve gösteriliyordu. Historya diye, Avrupadan tercüme edilmiş kitaplarla eski padişahların doğuş, tahta geçişi ölüm tarihlerinden ve biyografilerinden başka birşey bilmiyorduk.

Bunlar - sanki el birliği etmiş gibi - Türk milletine kendi varlığını değersiz, düşkün göstermeğe çalışıyorlardı.

Güya bütün varlığımızın başlangıcı dörtüç çadır halkının Anadoluya göçmesiyle başlıyordu. Güya kültürün, bilginin kaynağı, eskiden Yunan ve Roma orta çağlarda Arap, yeni çağlarda ise Avrupa idi. Güya Türkün bütün bu historya akışında, savaştan, akından, vu-

rup kırmadan başka bir rolü yoktu.

Atatürkün yüce dehasından doğan Türk historya tezi, bütün bu hakikatten uzak görüş ve düşüncelere karşı yeni ve doğru bir yol gösterdi : Dünyanın gözü önüne, ilim âleminin en kuvvetli belgeleriyle konuldu ki cihan kültürünün ilk açılışı, ilk gelişmesi, Türkün elile olmuştur. İnsanlığın hayvanlıktan sıyrılarak ilk varlığını idrak ettiği uzun paleolitik hayattan, yani çok eski taş san'atı devrinden sonra, zekânın ilk yaratılışlarına kapı açan neolitik, yani yeni ve cilalı taş kültürü, ilk defa orta Asyada, Türk iç denizleri kıyılarında oturan Brakisefal dedelerimizin kafalarında kurulmuştur.

İlk defa madeni bulup işliyen ve bu sayede yeni ve mühim bir kültür âlemi yaratan, gene o Brakisefal Türklerdir.

Orta Asyadan göçerek yer yüzünün dört yanına akın eden Türklerin, neolitik ve maden kültürlerini dünyaya yaydıkları bir hakikattir. Bu hakikatı henüz inkâr edenlere karşı Türklüğün ve Türk gençliğinin daha çok uğraşmağa mecbur olduğunu unutturmak istemem.

Fakat, şuna da eminim ki, ne de olsa tezimizin muvaffakiyeti, Türk zekâsının ortaya koyduğu hakikat aydınlığı ile, artık gizlenebilir halden çıkmıştır.

Jeolojinin, akeolojinin, antropolojinin antolojinin ve bunların ortaya koyduğu hakikatlarla hergün daha çok kıymet ve

ehemmiyet almakta olan prehistoryanın verdiği bu neticeyi tamamiyle meydana koyacak ve kuvvetlendirecek olan bilgi, ancak dil bilgisi olabilirdi. İşte bunun içindir ki historya tezi muvaffakiyet yoluna girince Ulu Önderin önemli bakışları yeniden dil üzerine dönmüştür.

Türklüğü, şanlı mazisi kadar, parlak istikbaline de lâyık yeni ve modern bir kültürle canlandırmaya azmeden Türk Cumhuriyeti, halkın anlaşma vasıtası, bilginlerin öğretme âleti ve bilhassa Türk kültürünün hazinesi olan dili karanlık, karışık, donuk halde bırakamazdı Türk dilini ilim yollarıyla derinleştirerek tam mahiyetini ve yer yüzü dilleri arasındaki yerini tayin etmek lâzımdı.

İşte bugün dördüncü yıldönümünü kutladığımız dil devriminin başlangıcı bu hedeflere doğru ilk adımı demektir. O gündenberi geçen dört yılın içinde alınan verimleri, bu kutlu bayram gününde kısaca gözden geçirmek isterim :

Bütün yurtdaşlarda okuma yazma öğretmek yolunda, 1928 harf inkılabındanberi verilen emekler, oldukça ilerlemiştir. Okur yazarlar nisbeti göğüs kabartacak derecede yükselmiş bulunuyor ilk ve orta öğretim okullarına her yıl başvuran yurt yavrularının isteklerine yetişmek için güçlük çekiliyor. Kültür Bakanlığı, son sür'atle hareket eden bir motör hızıyla hem yetişkin halkı okutmak, hem de memleket çocuklarına okul, kitap, öğretmen yetiştirmek yolunda çalışıyor. Türkiyede de okuma yazma bilmezler adedinin başka medenî memleketlerden daha çok olmayacak bir nisbete indiğini göreceğimiz günün git-tikçe yaklaştığına güvenebiliriz.

Bu güveni sağlamak üzere okuma yazma öğretmek ve bunu öğrenenlerde okuma zevkini muhafaza etmek yollarını da bulmak lâzımdır. İşte " Halk için yazı dil " düşüncesinin esası buradadır.

Bu yazı dilini bulabilmek için bir çok tecrübeler geçirdik. İlkönce dilimizde kullanılıp yabancı kökten geliyor sanılan sözlere karşılıklar aramaya giriştik. Bunun için bir anket açtık gelen cevapları topladık. Bu anketin verimi maksada yetmedi Bunun üzerine halk ağzından derlenmiş 120 binden fazla söz fişi ile 150 kadar yazma ve basma kitabı tarıyarak ortaya (Tarama dergisi) diye bir eser çıkardık. Bunda görülen karşılıkları yeniden eleterek (Cep Kılavuzları) nı bastık.

Bir yandan bu araştırmaları yaparken, bir yandan da bütün Türk yazıcılarının yardımıyla yazı dilini elden geldiği kadar çok anlaşılır bir şekle sokmak yolunu arıyorduk.

Bu yol üzerindeki bütün deneme ve araştırmaların neticesini şöyle ifade edebilirim :

Halk için yazılan yazılarda, okullar için yazılan ders kitaplarında kullanılacak dil, o halkın bildiği, yahut o okullarda okuyan Türk çocuklarının kolaylıkla anhyabileceği dil olmalıdır. Böyle olmadıkça ne yazılarımızın halk arasında yayılmasına, ne de öğrenme zamanının kısaltılmasına imkân bulunamaz.

Bu hedef üzerindeki çalışmalar, yalnız Türk Dil Kurumunun elindeki araçlarla sona varamaz. Burada memleketin bütün muharrirlerine, ediplerine, şairlerine, muallimlerine, hatiplerine düşen

vazifeler vardır.

Halk için yazılan yazılarda halk dilini kullanmak demek, bilenlerin bilmiyenler seviyesine inmesi demek değildir. Bu merdivenin alt basamağında duran yeni yürümeğe başlamış yavruyu alıştırmak için yanına kadar inerek kolundan tutup yükseltmek demektir.

Her ana babamın zevkle yaptığı bu yol göstericiliği Türk ilim ve sanat dünyasının değerli babalarından beklemek elbette hakkımızdır.

Bilginlerimize düşen vazife, yalnız bu kadar da değildir : Türk Dil Kurumu, dilimizin içinde saklı duran varlık hazinelerini derleme, tarama, tercüme gibi yollarla bulup ortaya koydukça bunları eleyip inceleyerek, şimdiye kadar dilimizde kullanıldığı halde yabancı sanılmış kelimelerin ne kadar asil Türk kelimeleri olduğunu göstermek de düşünen ve yazan aydınlarımızdan beklenen bir ödevdir.

İbrahim Necmi Dilmen, burada yabancı dillere ait sandığımız bir takım Türk kelimeleri hakkında misallerle izahat verdikten sonra sözüne şu yolda devam etmiştir :

" — Bu analizlerle varılan büyük netice, yer yüzü dillerinde kültür mânaları taşıyan kelimelerin, hep Türk kökünden kopuştuğunun ortaya çıkmasıdır.

Bu sözle, bütün dünya dillerinin hep Türk dilinden çıkmış olduğunu iddia etmiş olmuyorum. Şimdiki halde bizim iddia ve isbat edebildiğimiz, bütün dünya dillerinde bulduğumuz ve gördüğümüz Türk sözleridir. Bu iddiamızla o-

rijinal bir dile sahip olduğunu iddia eden hiçbir milleti rencide etmediğimize kaniiz.

Ancak, dünya dillerinde bulduğumuz Türk kelimeleri, en çok kültürün yarattığı anlamlara delâlet etmesiyle hükmediyoruz ki bu kelimeler dillere Türk lüğün dünyaya kültür götürdüğü devirlerde girmiştir.

İşte burada Türk historya ve dil tezleri birleşmektedir : Türk historya tezi neolitik ve maden kültürlerinin Orta Asyadaki Brakisefal Türklerden çıktığını ve bütün dünyaya yaydığını ortaya koyduğu gibi, Türk " Güneş - Dil " teorisi de yer yüzüne dağılmış ve türlü dillerde başka başka kılıklar altında yer almış kültür kelimelerinin Türk aslından geldiğini kanuniyet kat'iyetle göstermektedir.

" Güneş - Dil " teorisinin dünyec dil bilgisi üzerinde yapacağı büyük devrimin en iyi bir şahidi de, Üçüncü Türk Dil Kurultayına gelen ve içlerinde eserleri her yerde doküman gibi tutulur bilginler de bulunan 15 dil âliminin bu teoriye verdikleri kıymet ve ehemmiyeti vesika ile bildirmiş olmalarıdır.

Doğrudan doğruya bir Türk buluşu olan " Güneş - Dil " teorisi, bir yandan Türk dilinin nasıl ana bir dil olduğunu ortaya koyarak, bu dili küçük gören eski masalları yıktığı gibi ; bir yandan da, halk içine kadar yayılmış ve herkesçe mânaları bilinmiş olan kelimeleri, yanlış olarak, dilden çıkarmak ve yerlerine yeni sözler aramak güçlüğü de ortadan kaldırmıştır.

Köyde Halkevi

Nusret Köymene Saygılarımla

Sefer Aytekin

Köyümüze bir Halkevi kuracağız. Fa uzak dağlarda kaval rı t r aklarımla koparıp sırtımızda taş güreceğiz. Harcını terimizle yağuracağız.

Dün Yemide, Trablastı, Mısrda eller için boş yere harcadığımız gücü artık kendi baysallığımız, kendi rahatımız için harcayacağız. Dün tır aklarımla siper kazdık, sırtımızda mermi taşıdık ; topsuz, tüfeksiz bir harp kazandık. Şimdi de bir Halkevi kazanacağız.

Bir Halkevi ki ; koca koca pencerelerinden ışık ve hava taşacak.

Artık isli ocak başlarında, basık tavanlı, duvarları örümcek ve toz dolu penceresiz odalarda, cigara dumanları arasında sıkışıp boğulmaktan kurtulacağız.

Bir Halkevi kuracağız ; koca koca pencerelerinden ışık ve hava taşacak, geniş odaları salonlar olacak. Biz bu odalarda toplanacağız. Bu odalarda dertleşeceğiz. Bu odalarda masallar, destanlar anlatacağız, dinleneceğiz. Eğleneceğiz. Düşünlerimizi, nişanlarımızı bu geniş odalarda serbest serbest yapacağız. Dünkü gibi daracık odalarda birbirimizin üstüne sıkışıp ezilmeyeceğiz içerdeki eğlentiye seyretmek için yer olmadığından dışarıda kalıp pencerelere asılmaktan kurtulacağız.

Bir Halkevi kuracağız koca koca pencerelerinden ışık ve hava taşacak, geniş

odaları, güzel bir bahçesi olacak. Bu Halkevime köyümüzün cenneti diyeceğiz.

Dün, şarhılar köyümüze gezmeğe gelirlerdi, temsil vermek isterlerdi. Fakat onları barındıracak yerimiz yoktu. Rahat ettiremezdik. Çok utanırdık, yüzümüz kızarırdı. Şimdi alınımız açık gezeceğiz utanç duymuyacağız. Çünkü artık konuklarımızı barındırabilecek evimiz, temiz yataklarımız olacak. Temsil için, konferans için büyük bir salonumuz var.

Halkevinin köy gezintileri yıldan yıla hızlanıyor. Artık köy gezisine yalnız hava almak, manzara seyretmek köy görmek, iyi su içmek, eğlenmek için çıkılmıyor. Köylüyü aydınlatma, ilâç götürme, kitap dağıtma gibi sosyal amaçlar gözetiliyor. Artık köyümüze ışık getirenler, ilâç getirenler, kitap getireler, dertlerimizi dinlemeye gelenler sabahleyin yola çıkıp akşam geri dönmek suretile vaktin yarısını yolda geçirmekten kurtulacaklardır. Geceleri de köyümüzde kalabileceklerdir. Ve biz o zaman tarlalarımızdan, işimizden dönmüş olacağız. Beraberce kaynaşıp konuşacağız, eğleneceğiz, konuklarımızı dinliyeceğiz. Onlara sütlerimizden, kaymaklarımızdan, en tatlı yemişlerimizden sunacağız, onlara yorgunluklarını unutturacağız.

Halkevi Köycüler şubesi üyeleri Cumhuriyet Bayramı töreninde

Şarhılar artık yataklarımızdan iğrenmiyecekler, odalarımızın havasızlığından ışıksızlığından, siyah duvarlarından şikâyet etmiyecekler. Bizi iyice anlayacaklar ve artık :

« Dünyanın ne tadı, ne de yasında...
Öyle yabancı ki şu kâinata,
O kadar bağız ki, belli hayata !...
Fitredin ; burası köy mü mezar mı?
Burda hayattan bir nişan var mı ? »

gibi şiirlerle köyü bir mezaristan zannedip titrediklerini söylemiyecekler.

Cumuriyet kurulduğu gündenberi köylüvü uyandırmak için birçok gazeteler, kitaplar basılıyor. Fakat bizi bunlardan istenildiği gibi asıgılamıyorduk. Yerimiz yoktu, teşkilâtsızlık çoklarımız okuma yazma bilmiyorduk. Şimdi Halkevimizde kitap odamızda olacak işten artırdığımız zamanlarda okuyacağız.

Artık Kemalist rejim köylüleri kendi halinde hareketsiz bırakmak onu soy-mak, saltanat devrinin eseri olan bakım-sızlığı alet edinmek sevdasında değildir. Parti programımızın büyük bir kısmını köy kalkınması teşkil etmektedir. İşte ; bizim Halkevimizde bu kalkınma için

en önemli bir uzuv olacaktır.

« Halkevlerinin çalışması, birbirini anıyan ve büyük mefhumlarda birbirine dayanan bir kütle yaratacaktır. İnan bir sükûn bir, galeyan bir, heyecan bir, bir kütle... Yurda zarar getirecek büyük vakalar karşısında beraber ayaklanıp büyük tehlikeleri beraber karşılamak kaygusu ile hareket eden bir kütle... » Bizde böyle bir kütleye canla başla katılacağız ..

Bir Halkevi kuracağız uzak dağlardan sırtımızla taşını getireceğiz. Temellerini tırnaklarımızla kazup harcıyı terimizle yuğuracağız. Koca koca pencerelerinden ışık ve hava taşacak, geniş odaları, salonları olacak. Konuklarımız oraya inecek orada, toplam konuşacağız eğleneceğiz. Yeşil bahçesinde güzel kokulu güzel renkli çiçekler açacak, ağaçlarında kuşlar türkû söyleyecek orada okumak suretile dünyayı anlamının sırrına ereceğiz.

Bir Halkevi kuracağız ; bu Halkevi bize bizi, Atatürkümüzü ve onun yarat-tığı yüce devrimi öğretecek.

SONSUZ AŞKIM

TUNÇOĞLU

Adım adım veribde adım adım alınca,
Yurdumun toprağını kan döküp kurtarıncı
Bir tanrısal sevgile bağlandım için için,
Ancak bu aşkı mecnun; duydu leylâsi için

Bu sevgimi duyarım ben bu günde yarın-
da;
Köylünün tezek tüten yıkılmış divarındal

...

Tunçoğlunun içinde sönmez bir yanar dağ
var,
kapanmaz gözleri !
Ey yurdumun köyüne, dağına giden sular!

Sevgimi sevgilime ben kanımla aşladım,
Bir başka acundayım, bir hoş şiire baş-
ladım.
Her zaman ayın rengi « bahtiyarsın »
demezdi.
Güneş doğarken bana böyle gülümse-
mezdi...

götürün şu sözleri :

Ey kalbi er, kendi tunç, kahraman Türk
köylüsü !

Öz kanımın rengisin, şiirimin bir tek süsü

Ulusal varlığını yaratan hep emektir,
yurt demek halk demektir..

Neden gizlemeliyim sonsuz aşkıma neden!
Elinde sapanile penbe, yeşil dağında ;
köylünün uzağında
Terini silen köylü beni bahtiyar eden.

Bir tanrısal sevgile bağliyım için için,
Ancak bu aşkı Mecnun ; duydu Leylâsi
için !...

Köylüler Cumhuriyet Bayramında

Öksüz Kardeşler

N. Diniz

Sanmayın yıllar sizi bize unutturuyor,
Gençliğin sesidir bu, diyor ülkü izimsin.
Kalbimiz sizin için çırpınıyor, vuruyor
Ey güzel İskenderun ey Antakya bizimsin...

Haykıran sesimizde senelerin hızı var
Gönlümüzde yaşayan ülkünün yıldızı var,
Yurdumuzun siz gibi iki şirin kızı var
Ey Güzel İskenderun ey Antakya bizimsin...

Yıllar usanç verdikçe gönüller yaklaşıyor,
Arzular en geçilmez manileri aşıyor
Mademki kalplerimiz aynı hisle taşıyor
Ey güzel İskenderun ey Antakya bizimsin...

Gelincik

Halil Aytakin

Kaç sevgilinin göz yaşları bağrına aktı,
Kaç içli şehidin kanı var söyle renginde ?
Hangi sevdadır seni kara toprağa takdı,
Kaç garip yolcunun esrarı saklı içinde ?

Hangi kızıl ateşdir seni kırlarda yakdı,
Kaç kızın yanık dudağında kızardın yettin ?
Hangi vefasızdır aşkını yolda bıraktı,
Kaç çoban kızının bağrında yanarak bittin ?

Velâdi Firengi

Dr. Rifat Güngör

Velâdi firengi kisbi firengi değildir. Velâdi firengi kan vasıtasile sirayet ettikten birinci devre mahsus olan sert yara görülmez ve diğer ikinci ve üçüncü devir nişaneleride karışık olarak zühur ederler. Kisbi firengide ise firengi mikrobunun ilk aşılandığı yerde husule gelmek üzere ekseriyetle tek ve sert bir yara ile başlar.

Firengili ana hâmile bulunduğu esnada kuvvetli bir firengi tedavisine tabi tutulursa çocuklarını vaktından evvel doğurmayıp miadında doğurur ve bazı vekayide de adeta hali sıhhatde ve sağlam çocuk doğurduğu zannedilecek kadar tabii doğumlar yapar. Fakat her-nede olsa muhakkak firengili olan anadan doğan çocuklar firengi âlâmetleri göstermeseler dahi tedavi ettirilmelidir. Zira vaktında tedavi edilmediği takdirde ileride gayri kabili izale firengi nişanelerini hamil olur ve ileride vahim akibetler tevlid eder. Aynı zamanda tedavi edilmek ihtimali de azalmış olur aksine olarak da görünüşde sağlam ve fakat firengili olduğuna şüphe edilmeyecek derecede kat'i firengi nişanelerini hamil çocuk getiren validelerde muhakkak firengili ad edilerek tedavi ettirilmesi icabeder. Mevcut hastalıklar meyânında çocuk düşüren hastalıkların başında firengi gelirsede ilk aylardaki sakatlar nadiren, beşinci aydan sonra husule gelen sakatlarla yedinci aylık vaktından

evvel doğumlar ise ekseriyetle firengiye delâlet eder. İrsî firengi nişaneleri çocuklarda ya doğdukları ve yahut bir müddet sonra kendisini gösterir veya hutda daha ileri yaşlarda yapacağı sūî eşkâl ile tezahür eder. Bir de çocuklar hali sıhhatte olduğu zannedildiği halde yapılan laboratuvar muayenelerile kanlarında yaptırılan vasserman ve kan temüllerile firengileri tesbit edilen vakalarda vardır.

Veladi firengili çocuklarda doğdukları vakit veyahut da süt çocuğu zamanında görülen ve kat'i olarak firengi olduğuna kanaat getirecek.

1 — Nişaneler : Bazı firenhi nişaneleri tek başına bulundukları vakit bile firengi olduğuna hükmettirir. Buna mukabil bazı nişanelerde hep beraber bulundukları vakit bir kıymeti vardır. Katî teğhise hizmet eden firengi nişanelerinden panfiküs süfeylik dediğimiz nişaneler. Bunlar ya çocuğun doğduğu vakit ve yahutda 3-4 gün sonra el ve ayak içlerinde kırmızı yuvarlak, içlerinde suyu bulunan münferit ve yahut müctemi kabarcıklar zaman geçtikleri vakit yerlerinde üzerleri ufak kepeklerle örtülü morumtırak lekeler bırakır ve bu nişanelerin bir çocukta görülmesi kat'i olarak firengi teşhisi koydurmakla beraber vaktında firengi tedavisi tatbik edilmesini icap ettirir. Zira nişanelerle doğan çocuklar ekseriyetle firengileri vahimdir.

2 — Dalak büyümesi - dalağın büyük olması, çocuğun renksiz, kansız oluşu ve cildin buruşuk ve çehreninde ihtiyar yaşlı bir adam çehresine benzermesi bununla beraber karaciğerin de büyük oluşu çocuğun ağır firengiyi hamil bulunduğuna hiç şüphe bırakmaz bunun için genç yaşlarında karında fazla su toplanan (Verem olmadığı takdirde) ve karaciğer hastalığının firengiye merbut olması ihtimalide kuvvetlidir.

3 — Çocuğun durmadan sebebsiz olarak ağlamaları : Çocuğun bu feryadı hiç bir suretle teskin edilemeyip mütemadi denesek bir surette kısık sesle ağlar ve bununla beraber olarak fazla nezlede bulunur. Ağlamalarının sebebi de uzun kemiklerde firengi neticesi husule gelen iltihap ve tagyinlerdir. Firengi tedavisi yapılmaya başlandığı takdirde ağrılar ve dolayısıyla çocuğun ağlamaları kesilir.

4 — Burun nezlesi : Bu da ya doğduğu vakit ve yahutda birkaç gün sonra çocukta nezle olur ilk günleri burundan gelen akıntı katı isede bir iki gün sonra vafsin değiştirir cerahetli ve bilâhare de kan karışık olarak gelir.

Bazen kabukları havi olur bınlar burun içerisinde firengi nişanelerinin yaptıkları tahribattan ileri gelir. Bazen tahribat bu kadarlıkla kalmayıp burun kemiklerine de sirayet ederek burunun çökmesi mucib olur ve burun dürbin ve yahut eğri şeklini alır.

Fakat çobukların soğuk alma neticesi husule gelen burun nezlesi ile karıştırmamalıdır. Zira bunlarda ne nezle uzun müddet devam eder ve nede kan ile karışık cerahet gelir. Firengiden ileri gelenler ise 6-8 ay kadar devam edebilir. Birde burun difterisisine dikkat etmek lâzımdır. Çünkü gerek firengi ve gerekse difteri [Kuş Palazı]nın biran evvel teşhis edilip tedaviye başlanması ile hastaları kurtarmak mümkün olur. Bilhassa kuş palazı biriki günde anlaşılup serum tedavisine başlanmak suretile vakit geçirmemek lâzımdır. Eğer vakit geçirilecek olursa o zaman serumda tesir etmez. Binaenaleyh bu gibi ve kayide laboratuvar muayeneleri yaptırmak üzere mutahassisa muracaat etmek surutle hatadan kurtulunur.

Firengi nişanelerinden en çok görülen burun nezlesi velâdi firengi de çok kıymeti olan bir nişanedir.

60 Sene Evvelki Samsun

Lütfü Tekin

Halkın giyinme tarzı ;

Genç erkekler çakşır veya mintan giyerlerdi çakşırılar çuhadan, kazımdan yapıldı. Ayaklarına ökçeli, ökçesiz yemeni, yanları düğmeli yarım fotine müşabih ayakkabı giyerlerdi çok gençler, bıçkın delikanlılar ise siyah deriden mamul ve yalnız parmaklarının ucu tutacak şekilde ökçeli ve çok hafif bir nevi iskarpin giyerlerdi. Bunların şekli şimdiki yazlık iskarpine azçok benzerdi.

Bazı gençler ve bilhasse yaşlı Samsunlular hallerine vakıtlarına göre bellerine Trablüs, Horasan kuşakları şalları sararlardı bu şallar, kuşaklar bahası oldukça ağır ve cinsleri en eyilerinden intihap edilirdi. Kabadayı geçimen delikanlılar bellerine çift veya tek nanılu tabanç, kama, karakulak Sürmene bıçağı takarlardı. Baştaki fese yemeni dolamak azçok mahalli adetlerdendi esasen bu bir süs olarak yapılır ve feslere ince renkli yemeni sararlar ve yemenilerin bir ucu aşağı doğru sarkıtılırdı. Setre pantolon ve caket giyenler, kıravat, yaka takanlar mahdudtu bunu da azçok tahsil görmüş ve memuriyet yapmış olanlar giyerlerdi.

Yaşlılar sırtlarına kocuk, ve sako ayaklarına en yüksek kumaştan yarım şalvar, potur giyerler ve lapçin, kaloş kondura giyerler bunları sokaklarda gıcırarak yürürlerdi bu kaloş ve lapçin kondura birkaç sene dayanacak kadar metin yapıldı.

Kadınların geyindikleri elbiseler ise o zamane göre cidden nefis ve göz alıcı şeylerdi entarileri ı arka etekleri öne nisbetle çok uzun olur bunlara sen git ben geliyorum tabiri kullanılırdı. Bu elbiseler içinde ağır misfirliklerde düğünlerde geyinilen, bin dalhılar ve alay üçeteklerden başka, tutu burnu ve kutnu denilen elbiseler geyinilirdi. Bunlar ipekten ve Harput kumaşı denilen dayanıklı kumaşlardan yapıldı. İskarpinleri kaloş kondura, ökçeli ökçesiz katır denilen nalçalı ayakkabılardı katırların rengi kırmızı ve siyah olurdu. Çarşafklar yerli dokuma ve ekseriya Trabzonun, Rizenin kaşık sapı çarşafkları idi bunların en az on seee ömrü olurdu. Samsunun kadınları giyecekleri bürümcük gömlelerini, ipeklilerini, yatak çarşafklarını, peşkirleriki vesair ihtiyaçlarını, çevrelerini evlerinde kendi tezgâhlarında dokurlardı. Vüzde yetmiş her evde tezgâh vardı. Çarşıdan aldıkları iplikleri elemit ve çıkıklarda eğirirler kızlarına cehizlikler hazırlarlardı. Sonraları bu iktisadî ve ananevi güzel işler, adetler yavaş yavaş ortadan çekildiler ve yerlerini asrın icaplarında terk ve tevdi ettiler.

Gecce Hayatı :

Kadınlar geceleri misafirliğe akraba ve dostlarını ziyarete gidecekleri zaman ekseriya mahalleden kafile halinde giderlerdi. Çarşı içinden geçmemeye gayret ederler mahalle aralarından ellerinde fener olduğu halde sessiz sedasız yürür-

yüp geçerlerdi. Misafir bulundukları hanede gençler odanın bir tarafında ihtiyarlar bir köşesinde oturup sohbet ederlerdi. O zamanlar her evde gaz lambası mevcut değildi fakat buna mukabil büyük şimdanlar bulunurdu şimdanlarda yanan mumların hafif ziyası altında gerkef, dantele, çevre işlenir şarkılar türküler söylenilirdi. Bu hafif mum ışıkları altında işlenen çevrelerin, uçkurların, dantelelerin nefasetine, güzelliğine hayran kalınırdı.

Mevsim kış ise soba itiyat edilmediği için evdeki büyük sarı mangılın yahut ocakta yanan ateşin karşısına minderler atılarak oturulur zevkli saatler geçirilirdi. Misafire mevsimine göre yemiş meyve, bestil, kûme, üzüm, fındık ikram edilir, Ekseriya suda haşlanmış mısır yahut kabak yedirilirdi. Ut keman vesair saz çalmasını bilen yoktu ancak kadınlar kendi aralarında yaptıkları eğlencelerde def, darbuka, zilli maşa çalar türkû, koşma, maniler söyler ve oyun oynarlardı. Kışın çok soğuk gecelerinde misafirlerini üşütmemek için hane sahibi ortaya dört ayaklı kürsüyü getirir altınada hafif ateşli bir mangal atar üstünede battaniyeleri örttükten sonra misafirlerini bunun etrafına davet ederdi. Misafirler ise tandır tesmiye edilen bu kürsünün etrafına dizilüp ayaklarını da battaniyelerin altına yerleştirdikten sonra konuşmalarına, muhabbetlerine devam ederlerdi.

Evlerine dönmek üzere vedalaşan misafirler hane sahibine kalın sağlık canla Allaha ısmarladık der ve yine güle güle gidin kalın sağlık canla diye mukabele görürdü. 60 Sene evvelde

her Türk memleketinde olduğu gibi kadın olsun, erkek olsun misafire son derece hürmet edilir ve Türkün ezeli ve ebedi hasleti olan saygısı, misafirperverliği ibraz edilirdi. Büyüklerin, yaşlı insanların huzurunda gençlerin cigara içmesi, münasebet, olsun alması fazla söze karışması muayyibattandı. Herkes haddini, mevkiini bilir lâyübal hareketlerde bulunmaktan içtinap ve ihtiraz ederdi. Memlekete yeni gelmiş bir yabancıya, bir misafire lâzım gelen sühulet ve misafirperverlik gösterilir. Kiralıyacağı evi sağlık verilir ve bir taraftan kadınlar evin silinmesine, temizlenmesine yardım ederek icabeden yardım esirgenmezdi. Kadınlar pek mühim ve zaruri zamanlar oldukça çarşıya pazara çıkmazlardı bu en büyük ayıp sayılırdı mağazaların nerelerde bulunduğunu bilmeyen kadınlar pek çoktu. Çarşıdan alınacak bir kumaşın veya iskarpinin kadın tarafından beğenilmediği zaman erkek çarşı ile ev arasında sanki mekik dokurdu. Kadınların bu gibi ihtiyaçları erkek tarafından ifa edilirdi kadınlar kasabının dükkânlarını, mağazalarını erkeklerinin bayram namazına gittikleri zaman ancak, sür'atle gidüp gelmek üzere görebilirlerdi bunuda yine kafile halinde ve peçeleri eyice kapulu olarak yaparlardı.

Tütüncüler :

Ozaman tütün inhisarı ve reji yoktu tiryakiler tütünlerini dükkâncıdan alırlardı. Tütüncü dükkânında hernevi tütün bulunur ve tütüncü müşterisine tütünü saçak halinde tartar verirdi. Bir masa üzerinde gerilmiş bir ip bulunur bu ip üzerinde her cins tütün saçak ha-

linde asılı dururdu. Dükkânın bir tarafında havan bulunur ve tütün bittikçe dükkâncı muhtelif incelikte tütününü kıyar yine gerili ipin üzerine asardı.

Tütüncülerden Düyunu umumiye vergi alırdı. Eğer tütün ruhsatıyesiz ise kolcu tarafından hemen musadere edilirdi ancak bir kolcu tarafından takip edilen tütüncü eğer malını dükkânından veya evinden içeri sokmağa muvaffak olabilirse kolcu içeri giremez ve musadere etmeğe hakkı olamazdı.

Mumhane :

Memlekette petrola pek ehemmiyet verildiği yoktu o sıralarda gız esasen buralra yeni giriyordu. Bunun için herkes haline vaktına göre mum yakıyordu. Samsun halkına ve civar kasabalara, köylere mum yetiştirebilecek kabiliyette büyük bir mum imalâthanesi vardı buraya mumhane denilirdi. Bu imalâthane şimdi yerinde Karadeniz Oteli ve mağazalar bulunan yerde kârgir tek katlı geniş ve eski bir bina idi içeride usta ve ameleler oldukça galabalık bir yekûn teşkil ediyordu divarlarda, raflarda ipler üzerine sıra sıra irili ufaklı asılmış mumlar dururdu. Mum dükkânlarından burada daha ucuza satıldığı için bir çok kimseler mumlarını mumhaneden satın alırlardı. Camiler için en büyük mumlar burada yapılırdı.

Kışla :

Şimdiki hapishanenin karşı taraflarına isabet eden sırt üzerinde (Sultan Mecit) zamanında, ozaman kışla olarak inşa edilmiş olduğu söylenen iki üç tabur asker iskân edebilecek ve aynı zamanea mekkâre beygirlerini dahi barındırabilecek büyüklükte üç katlı uzunca

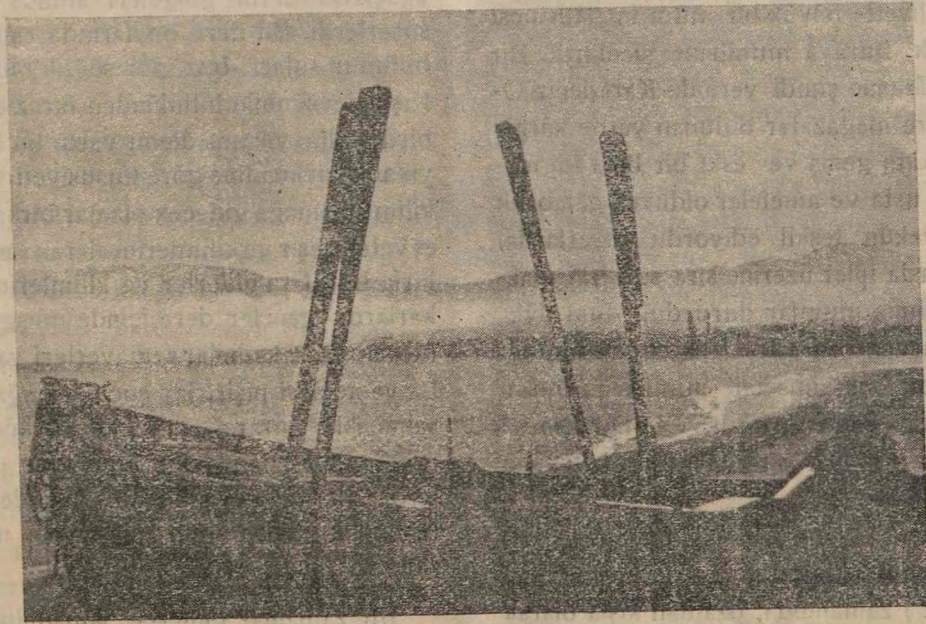
bir bina vardı. Bu kışlaman etrafında pek seyrek olarak birkaç hane vardı. Bilâhere evler çoğaldı ve günün birinde burası kışla mahallesi oldu halen bu isimle yad edilmektedir. Kışlaman ön kısmı çok geniş bir düzlüktü. Burada efrada talim yaptırıldığı için bu geniş meydana talimhane meydanı denildi. Bilâhere bu koca bino yıktırıldı ve arsaları üzerine evler yapıldı ve ancak bir adı kaldı (Kışla mahallisi.)

Samsunun mesire mahalleri :

Umumi mesire mahalleri vaktu yalnız Samsunun şarkında Murat yahut Mert, garbinde ise Kürdün ırmağı denilen dere boyunda büyük kavlağan ve kavak ağaçları vardı. Halk yazın buralara kayıklarla giderler yüksek ve yeşil ağaçların serin gölgeleri altında sefa sürerlerdi. Bu dere boylarında eşmeler bulunur suları buz gibi soğuk olurdu. Kış mevsiminin hulûlünden biraz evvel birde kilim yıkama âlemi vardı bu kilim yıkamanın kendine göre hususiyeti vardı kilim yıkamağa gidecek olanlar birkaç gün evvel sözleşir ve kilimlerini alarak sandallarla buralara giderler ve kilimlerini yıkarlardı gençler dere içinde meşgul olurken yaşlı kadınlar semaverleri yakarlar yemekleri pişirirler çocuklar ağaçlara salıncaklar kurarak, erkekler bir köşeye çekilüp saz çalarak demlenir zevk aderlerdi. Bu kilim yıkama mevsiminde dere boyları İstanbulun Kâğıthane manzarasını alırdı.

Bir zamanlar binlerce Samsunlunun zevk ettiği bu yerler şimdi birer sebze bahçesi haline inkılâp etti ve o koca kavak ve kavlağan ağaçlarından eser dile kalmadı.

Bu mesire mahallerinden mâda Samsun halkının en çok rağbet ettiği Tekke altı bahçeleri, Fener bahçeleri Toraman altında Kızılçık dibi, hastahanenin bulunduğu zeytinlikler birde İsa baba tekkesi ve civarı idi. Bu yerler kâmilen incirlikti. İsa baba tekkesi denize nazır olduğu için çok müstesna bir güzelliği vardı. Burada oturup denizin saf ve serin havasını teneffüs etmek zevkine varılmaz saadetlerdendi. İsa babaya çıkınca heman semaverler ateşlenir, incir ağaçlarına salıncaklar kurulur şarkılar türküler söylenir güzel bir gün geçirilirdi.

Samsun Koyunun Güzel Bir Manzarası

Tekkenin arka tarafında odalar ve bir fırın ile kuyu vardı. O zamanki büyüklerden işidilen rivayete göre İsa baba ehli dil bir müderris imiş talebesine burada ders taktır edermiş. Bu zatın Bektaşî olduğu söylenirdi. Tekkenin etrafında üzüm kütüklerine tesadüf ediliyordu. İsa babanın burasını bağ haline sokmuş olduğu, fakat kendisinin vefatından sonra zamanla ve bakımsızlıktan yıkılmağa yüz tutup bağının da bozulduğu anlaşılıyordu. Bu metruk küçük bina bir zamanlar barut deposu olarak dahi istimâl edildi. Babanın mezar taşındaki vefat tarihi 1237 dir.

TARIM

Köylüye kısa öğütler

Sait Coşkun

Karşın ızda din dışı duran yaratıcı bir kuvvet var. Bunun adına ve adına Cumhuriyet derler. Cumhuriyet çağına gireli tam on üçüncü yıldır. Bu kadar kısa bir zaman içinde bütün etrafımız fabrikalarla doldu. Bütün ülke bir sanat kaynağı haline geldi. Bu yurdun öz evlâtları bir iş ve güç sahibi oldu fakat biz çiftçiler.

Evet, Biz çiftçiler de her tuttuğumuz işde bir kazanç elde etmek yoluna koyulduk. Tuttuğumuz her işde bir bereket var. Ak sakallı babalarımız, gözü sevinçe dolu ninelerimiz rahat ve huzur içinde yaşadıkları bu günlere ve bu günleri yaratan Cumhuriyet kurucu ve koruyucuların ellerini kollarını dua ediyorlar.

BALIKÇILAR

Karadenizin Çalışkan Çocukları

Var olsun Cumhuriyet. Eksik olmasın bu günlere bizi yetiştiren Cumhuriyet evlâtları ; demekten kendilerini alamıyorlar.

Hiç şüphesiz ki önümüzde açılmış geniş bir saha var. Her aklımıza geleni cesaretle yapacak bir çağdayız.

Görüyorum ki sizler bu kadar geniş bir sahada hâlâ atacağımız adımları düşünerek atıyor, düşünerek yürüyor, düşünerek ilerliyorsunuz. En önce yapacağımız işi en sona bırakıyorsunuz. Neden ? Çünkü hâlâ tereddüt devresi geçiriyorsunuz, hâlâ cesaretle ileri atılmaktan çekiniyorsunuz, ve hâlâ da içimizi kemiren bir endişe var. Aceba, diyorsunuz.

Hayır, hayır arkadaş. Artık bu işin acebası filan kalmadı. Hep el birliğiyle ileriye doğru gidelim hiç dönmiyelim.

Cumhuriyet çağının çerçevesi içinde döneliğin yeri yoktur. Cumhuriyet evlâdlarının gözleri yakında değil ta uzaklardadır. Biz daima ileri gideceğiz ve hiç geri dönmiyeceğiz. Geri dönenin yüzü kara olsun. Gideceğimiz yol uzundur. Bu yolu biz değil belki çocuklarımız da bitiremeyeceklerdir. Ömrümüzün kısıtlığını düşünerek kese yolları kollamalıyız. Yapacağımız işlerde eksiklerimizi göz önünde tutmalı onları tamamlamaya çalışmalıyız.

Bu düşünce kaygusuyla bugün size vereceğim başlıca öğüt şudur :

PATATES EKİNİZ

Evet Patates ekiniz. Patates hem besleyici ve hem de çok defa ekmek yerini tutan ve her toprakta yetişebilen bir maddedir. Görüyorum ki hepiniz

pazarlara indikçe heğbelerinizi patatesle dolduruyorsunuz ve patatesi pazardan almayı hepiniz adet yerine koymuş bulunuyorsunuz.

Bana kalırsa her toprakta ve her yerde yetişebilen patatesi erazisi bol olanlardan hepiniz en az bir kesimlik, erazisi kıt olanlarımız da evimizin havlusunda olsun bir yıllık yiyeceğiniz kadar patates yetiştiriniz.

Dar zamanda ekmek, bol zamanlarda da katık yerini tutan patates bize her şeyden önce lâzım olan bir gıdadır. Bunu pazardan almak bizim gibi çiftçilere ayıptır. Her birimiz bir yıllık yiyeceğimiz patatesi ekebilecek kudretteyiz.

Trabzonda, Adapazarında öne verilen bu işe yurdun her tarafında aynı hızla önem vermek gerektir.

Patates yerini nasıl hazırlamalıyız ? Patates nemli toprakları pek o kadar sevmez. Derin bellenen veya sürülen topraklarda çok ürün verir. Kışın bir defa tarlayı derin sürmek ve sürgünden sonra da kabil olursa bir taban çekmek çok faydalıdır yalnız toprağı sürerken toprağın tım tavında olmasına çok dikkat etmelisiniz. Patates ekimi Martın ortasında başlar Mayıs ortasına kadar olan zaman içinde de ekilebilir. İşte bu zaman içinde gene bir tav bulmak çok mümkündür. Bu tavi bulduğunuz gibi hemen ikinci bir defa toprağı aktarmalı ve ardından patatesi ekmelisiniz.

Patatesi ya sabanlarla çizgi açmak ve her çizgiye birer adım aralıkla ekmek mümkün olduğu gibi bunu ocak usulüyle (söz gelimi kavun karpuz gibi) ekmekte daha mühim fayda vardır aşağı yukarı birer buçuk adım aralıkla açıla-

cak çukurlara büyük bir patatesi gözlerini kesmemek şartıyla dörde bölüp bu çukurların köşelerine bırakmak ve sonra da çukuru kapatmak suretiyle yapacağımız ekimden daha çok ürün alırsınız.

Patates toprağın yüzüne çıkıp büyümeye başladığı zaman birinci çapayı vurursunuz. Bu çapa işi çok lüzumludur. Asıntıya bırakmaya gelmez.

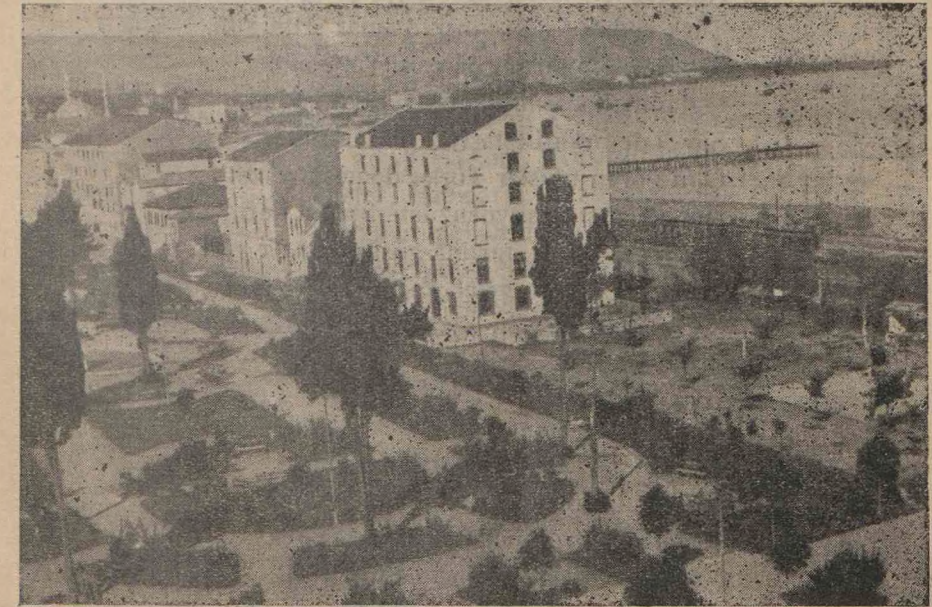
Yerine göre çapa işi 20-25 gün sonra tekrarlanır. Fidanlar büyüdükten ve aşağı yukarı yarım arşın yükseldikten sonra boğaz doldurma işini başarmak gerektir.

Yapraklar sararıp bozulmaya başladığı zaman patates de olgunlaşmış demektir. Bir defa toprağın altını yoklar olgunluk anlaşılırsa bel ile patatesi sö-

ker toprağın yüzüne alırsınız bir müddet olduğu yerde bırakır iyice kurumasına yardım edersiniz.

İyice kurduğuna kanaat getirdikten sonra bunları yığın halinde istif edersiniz. Kışın dondan patates hem bozulur ve hem de çürür. Soğuk zamanlarda patatesi oldukça sıcak odalarda saklamalısınız. Aksi halde bütün bir yaz verdiğiniz emek tamamen boşa gider.

Sözün kisası : Patates sizlere mısır ekmeğinden çok uygun gelecek bir gıdadır. Bütün kış çoluk çocuğunuzla mangal başında patatesi sıcak küle gömer, pişirir, yersiniz. Bu suretle yaza daha dinç, daha kuvvetli ve gürbüz olarak çıkar, hastalık yüzü görmezsiniz inanın bana...

Samsun Parkı ve Atatürk İskelesi

Kağnılar Gıcırdarken

Ali Ertan

Aydın

İyi

Muhtar

Bu da az bile

Çocuklular kağnile, çocuksuy arkasile

Taşıyacak bayım

(Aydın gidin yerinde Yılmazı göstererek)

Sorduğun karşıdaki

Kolsuz kesik adamın yanında duran

Muhtar

Peki

(Selâm verir çıkar)

Aydın

Zayıf öküzlerle bu savgaya koşanlar,

Yurdu kurtarmak için yüreğinden coşanlar.

Kartaca kadınları yaptı saçından ipi,

Türk kadını ! hiç kimse olamaz sizin gibi,

Saygıyla anıyorum ben sizlerin adını,

Oğlunu, kocasını veren Türkün kadını

Şimdi de arkasile taşıyor topa azık.

Onu gören uluslar Türke demesin yazık

Her yönden koşuyoruz işte bugün ileri,

Her Türk vatan uğruna gösteriyor öz yeri.

(Uzaktan gelen kağni sesleri yaklaşır

Kadınlar bir ağızdan şu türkû ile geçerler.)

TÜRKÜ

Derdimi açmayın dağlar pek engin,

Kırmızı gül açmış siperde rengin

Düşmanlar olamaz Memedim dengin

Düşmanı yurdundan çıkarda tez gel,

Yükselt bayrağı düşmanı ez gel.

Vatan sevdasından günü şaşırdık,

Haberin yok ama neler taşırdık,

Samsundan siperlere merimi taşırdık

Düşmanı yurdundan çıkarda tez gel,

Yükselt bayrağı düşmanı ez gel.

Üçüncü Bölüm

(Aydın - Doğan)

(Doğan geçerken Aydın seslenir)

Aydın

Doğan Kaptan hoş geldin

Doğan

Hoş bulduk çok sağ olun

Aydın

Dünkü sert yelden sonra dalgalı mıydı yolun ?

Doğan

Denizde yaşayanın olmaz ondan korkusu,

Aydın

Denizcilikte eşsiz kahramansın doğrusu,

Duydun mu kağnıların Kaptanım türküsünü.

Kaptan

Dinledim birer birer, birde kurtuluş günü

Aydın

Vaklaştı ogünler, ogünler bize yakın,

Atatürkle bu ulus yapar her şeye akın.

Şair içli kadınlar coşarlar ve taşarlar,

Uzun, yüklü yolları türkülerle aşarlar.

İki hedefe bağlı bu ayrılığın canı

Biri görmek inanı, biri utku inanı.

Nineler, Babaların, Kızların, Oğulların,

Nişanlılar, gelinlerin boynu bükük dulların,

Görmeye gittikleri Memecikler siperde,

Göremez Memedini son sipere giderde.

Doğan

Şimdi biraz işim var görüşürüz emi Aydın

(Doğan çıkarken)

Aydın

Bir günde diyeceğim kaptanım gözün aydın.

Dördüncü Bölüm

(Aydın. topal Hasan dayı, çocuklu köylü kadınları)

Hasan dayı

Kadınlara

Niçin göndermiyorlar ?

Birinci kaptan
Topal oluğun için
İkinci kadın
Köye gitde var otur ihtiyarsın vaz geçin

Hasan dayı
Yurt için çalışın da Ayşe kadınlarımız.
Erkekler köye gitsin cana yarım damarımız
Ben bunu kabul etmem.

Üçüncü Kadın
Gidecek yol uzak
Kalırsın yolda sonra

Hasan dayı
Kızım ne diyorsun bak.
Çanakkalede vurulan topal Hasan dayı
Eşsiz anafartada öğrendi hınç almayı,
Oğullarını veren baba, dönmez asla savaştan,
Kutsal ödev yoluna korkmuyor dayı başlarım.

Birinci Kadın
Eğer çok isteyorsan bizimle gidersin sen,
Hem biz sana bakarız, yaparız her ne dersin.

Hasan dayı
Eski Komutanımın götürünüz yanına
İşte sizden son ricam

İkinci Kadın
Ateş düşman kanına
Hasan dayı sen köyde rahat etsen olmaz mı ?
Soğukta, fırtanada dağları geçmek azmı.

Hasan dayı
Soğuk fırtana beni korkutmaz hiç bir zaman
Damarımda tutuşan içimdeki heyecan,
Öcümüzü almazsak gözüm açık ölürüm.
Ölürsemde öleyim bu yola gömülürüm.

Üçüncü Kadın
Beraber gideceğiz

Birinci Kadın
Yüklendi mi kağınlar
Üçüncü Kadın
(Küçük Memede işaretle)

(Sonu var)

Türk Dili Hakkında 5 Bülten Dahaa Neşredildi

Türk Dil Kurumu Genel Sekreterliğineen :

Üçüncü Türk Dil Kvrultayına sunulan yayınlar arasında Türk Dili bülteninin 15, 16, 17, 18 ve 19 uncu sayıları da çıkmıştır.

Bunlardan 15 inci sayıda profesör Dr. Saim Ali Dilemrenin Kelt kelime köklerle türkçenin karşılaştırılması hakkında hazırladığı Fransızca Türk a ve b harflerile başlayan kısmı ile indo öropeen eklerinin türkçe aslivetlerini gösteren bir yazısı vardır.

16 ncı sayıda 1935 - 1936 kışının sonlarında Türk Dil Kurumunun çalışma durumu, cep kılavuzları ve kitap taramaları işleri hakkında malûmat, Güneş Dil teorisinin izahına ve bu metodla bir çok analizlere dair gazetelerde çıkmış yazıların mühim bir kısmı bulunmaktadır.

Bir arada basılan 17 - 18 inci sayılarda üçüncü Türk Dil Kurultayı toplanması hakkındaki bildiri ile derleme dergisinin ön sözü ve terim kolu çalışmaları olarak, terim merkezinden çıkmış olan altı bin kadar terimin Fransızca, Osmanlıca ve türkçelerini gösterir listeler vardır. Bu terimler riyazî bilimler, hesab, cebir heneese, müsellesat, etnoğrafya, kozmoğrafya, zeoloji, botanik, jeoloji, tarih psikoloji ve filoloji, edebiyat ve beden terbiyesi terimleridir.

19 uncu sayıda Güneş - Dil teorisi üzerine yapılp gazetelerde basılmış olan etütlerin kalan büyük bir kısmı toplanmıştır.

Bütün bu bültenler, kurumun satış merkezi olan türk kitap, ılığı limitet şirketinde her sayısı 30 kuruşa olarak satılmakta ve her on sayı için 300 kuruşa abone de yazılmaktadır.

İkinci abone yılının sonuncusu olan 20-inci Türk - Dil bülteni de basılmaktadır.

BULMACALAR

Burdan attım hız ile
Yedi bin yıldız ile

Kurşun

İstanbulda süt pişer
Kokusu buraya düşer

Mektup

Ben giderim o gider
Para kadar iz eder.

Baston

Bir kara kuzgun
Kuyruğu kendinden uzun

Tava

Altı taş üstü kum
İçinde sarı lokum

Çörek

Bağlarım gider
Çözerim durur.

Çarık

Alaca taylor
Denizi boylar

Güneş ışığı

Markıcık markıcık
Kulakları sarkıcık

Hareni - Kazan

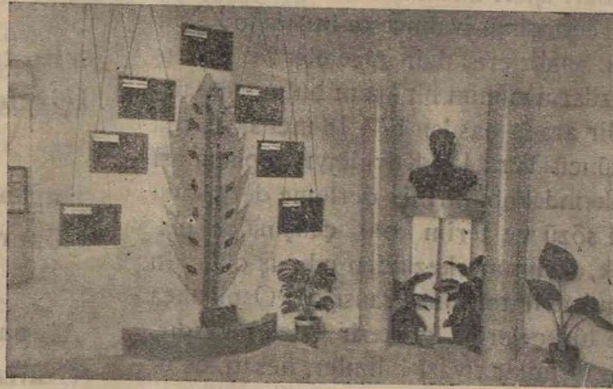
DÜZELTME

Onbirinci sahifedeki " XIII yıl biterken " adı şiirin sekizinci mısraının : " Yurdun her yamını çelik döşedik , şeklinde düzeltilmesini sayın okuyucularımızdan dileriz.

Arsiulusal İzmir Fuvarında Samsun Paviyonu

Paviyonun Dış kapısı

Atatürk köşesi

Tarla Ürünleri

İNDEKS

CILT: I

İ N D E K S

CİLT : I

SAYI : 1 — (İKİNCİ TEŞRİN 1935)

Dergimiz	C. Gültekin
Halkevimiz (Şiir)	G. N. Arı
Dil Devrimi	C. Gültekin
Kamâl Atatürke (Şiir)	A. Vural
Cumuriyette eğitim ve öğretim	H. N. Özay
İspirtolu İçkiler	Dr. Ertuğrul Baykal
Altı Okun Dilinden (Şiir)	A. Ertan
Cumuriyet Bayramı (Şiir)	H. Nezihi
Ekonomi	O. C. Gürsoy
Teşekkür	
Yabancı gözü ile evimiz	

SAYI : 2 — (İLK KÂNUN 1936)

Bir Ayta	C. Gültekin
19 Mayıs ve Türk Devrimi	Dr. O. N. Ertekin
Bir genç yolcuya (Şiir)	G. N. Arı
19 Mayıs (Şiir)	A. Ertan
Cumuriyetin onikinci yaşında	M. Alakant
Şapkamızı çıkaralım	R. F. Sağnak
Zehirli Gazlar	A. Kazanoğlu
Küçük Atılânın ölümü (Şiir)	V. C. Aşkun
Ulusal Müziğe doğru	K. Kökten
Yeni Adam	H. Nezihi
Celâl Sahir	***
Halkevleri Yıldönümünde	C. Sahir
O Geliyor (Şiir)	C. Sahir
Onunla Başbaşa (Şiir)	C. Sahir
Dünkü ve bugünkü Bankacılık	A. Ayata
Çifçimize öğütler	S. Coşkun
Kitaplar arasında	G. N. Arı
19 Mayıs (Piyas tefrikası)	G. N. Arı
Haberler, Hareketler	

SAYI : 3 — (İKİNCİ KÂNUN 1936)

Bir Söyleni	C. Gültekin
Türk Diline (Şiir)	V. C. Aşkun
Ekonomik ödevlerimiz	A. Ayata
Köroğlu (Şiir)	G. N. Arı
Belsoğukluğu	Dr. E. Baykal
Samsun tarihine bir bakış	Ş. Ünal

Akasyalar (Şiir)	F. Ongun
Zehirli Gazlar	A. Kazanoğlu
Bu bir sevdadır (Şiir)	S. Aytekin
Anlamak için dinlemek lâzımdır	K. Kökten
Maden Kömürü	M. Özman
Köylüye öğütler	S. Coşkun
Küçük Hırsız (Hikâye)	K. Aydemir
Maniler	N. Aymen
Köy Düşünü	S. Erer
Koşma	S. Aytekin
19 Mayıs (Tefrika Piyas)	G. N. Arı
Haberler, Hareketler	
Almanyada bir yardım teşkilâtı	

SAYI : 4 — (ŞUBAT 1936)

Namık Kemal	C. Gültekin
Büyük Dil Devrimimiz	H. Nezihi
Tarih	K. Dilcimen
Zehirli Gazlar	A. Kazanoğlu
Müzik eğitimine önem vermeliyiz	K. Kökten
Pablo de Sarasade	S. N. Doğançay
Sağlık öğütleri	Lokman
Dalgalar (Şiir)	S. Aytekin
Duyanların türküsü (Şiir)	A. Ertan
Ankaraya (Şiir)	V. C. Aşkun
Köylüye kısa öğütler	S. Coşkun
Maden kömürü ve maden endüstrisi	M. Özman
19 Mayıs (Tefrika piyes)	G. N. Arı
Haberler, Hareketler	

SAYI : 5 — (MART 1936)

Halkevleri	R. Peker
Biziz (Şiir)	A. Ertan
Halkevlerinin ödevi	C. Gültekin
Tel yazıları	***
Halkevi (Şiir)	A. Ertan
Söylev	Dr. Ertuğrul Baykal
Dil Bayramı	H. Nezihi
Köyümün Akşamı (Şiir)	S. Aytekin
Maden kömürü ve kimya endüstrisi	M. Özman
Ne varsa hep denizin (Şiir)	R. F. Sağnak
Müzikte eğitim kulaktan başlar	K. Kökten
Ata Sözleri	***
19 Mayıs (Tefrika piyes)	G. N. Arı

Halk Edebiyatı	H. N.
Maniler	S. Aytekin
Ladikte evlenme töreni	S. Erer
Verli ilâçlar	S. N. Doğançay
Haberler, Hareketler	
Bir yılda neler yaptık	

SAYI : 6 — (NİSAN 1936)

Folklörün önemi	C. Gültekin
Sosyal yardım (Şiir)	G. N. Arı
Koca Sinan	O. C. Gürsoy
Türk sanatında Sinan	B. Ucar
Karadeniz (Şiir)	A. Ertan
Gözde Belsoğukluğu	Dr. Rifat Güngör
Haylaz ve Korkak	H. Â. Vücel
Zehirli Gazlar	A. Kazanoğlu
Tarihte medrese ve tekke	R. Hattat oğlu
Maden kömürü ve kimya endüstrisi	M. Özman
Köylüye kısa öğütler	S. Coşkun
19 Mayıs (Tefrika piyes)	G. N. Arı
Haberler, Hareketler	

SAYI : 7 — (MAYIS 1936)

19 Mayıs 1936	F. R. Atay
Samsuna çıktığı gün (Şiir)	B. K. Çağlar
19 Mayıs	C. Gültekin
Samsunun Destanı	G. N. Arı
Kalpteki Heykelleri (Şiir)	C. K. Tunçoğlu
Benliğini veren yurt (Şiir)	A. Ertan
Devrimlerin başlangıcı	Dr. Ertuğrul Baykal
Kutlu bir yıl dönümü	F. N.
19 Mayıs Atatürk günü	E. V. Aksan
Samsun tarihinde düğün âdetleri	Ş. Ünal
19 Mayıs (Tefrika piyes)	G. N. Arı
Haberler, Hareketler	

SAYI : 8 — (HAZİRAN 1936)

19 Mayıs	C. Gültekin
Küçük beylikler devri	K. Dılcimen
Banyolar ve maden suları	M. Özman
Erkeklerde Belsoğukluğu	Dr. Rifat Güngör
Bir Aya (Şiir)	S. Aytekin
Zehirli Gazlar	A. Kazanoğlu
Köylülere kısa öğütler	S. Coşkun

Samsun ili divan şairleri	A. Ertan
Büyük Oyumca Köyü	S. Aytekin
Ey Türk gözlerin aydın (Şiir)	A. Ertan
Halk Edebiyatı	H. Nezihi
Kağnılar Gıcırdarken	A. Ertan
Haberler, Hareketler	

SAYI : 9 — (TEMMUZ 1936)

Nutuk	General İsmet İnönü
Kızılay	C. Gültekin
Samsun Tarihi	Kâ. Dılcimen
Mektep ve Spor	V. Âşir
Cumuriyet Marşı (Şiir)	C. K. Tunçoğlu
Tarihi bir vesika	***
Sivilceler	Dr. Rifat Güngör
Kıyılar ve yolcular (Şiir)	H. N. Okay
Köylüye Kısa öğütler	S. Coşkun
Halk Edebiyatından Derlemeler	***
Bir zafer daha (Şiir)	A. Ertan
Haberler, Hareketler	

SAYI : 10 — (AĞUSTOS 1936)

Nutuk	General İsmet İnönü
Montrö utkusu	C. Gültekin
Boğazlar (Şiir)	C. K. Tunçoğlu
Samsun Tarihi	K. Dılcimen
Yollar (Şiir)	S. Aytekin
Dil Kurultayı	G. N. Arı
Bu günün destanı	A. Ertan
Tasarruf	A. Baykal
Köylüye Kısa öğütler	S. Coşkun
Derlemeler	***
Kağnılar Gıcırdarken	A. Ertan
Haberler, Hareketler	

SAYI : 11 — (EYLÜL 1936)

Bayan Afetin Söylevi	
Öüneş (Şiir)	G. N. Arı
Üçüncü Dil Kurultayı	***
Dilimiz Kültür Kaynağıdır (Şiir)	A. Ertan
Köyden dert yananlar	S. Aytekin
Köycülerin Andı (Şiir)	S. Aytekin
Üzüm yiyelim	S. S. Tarcan
60 Sene evvelki Samsun	L. Tekin

İrsî Firengi	Dr. R. Güngör
Finlandiyada Musiki	Ş. Nihal
Köylüye kısa öğütler	S. Coşkun
Tecimsel Hayat	A. Baykal
Kağnılar Gıcırdarken	A. Ertan
Derlemeler	***
Köy Anketi	***
Haberler, Hareketler	***

SAYI : 12 — (İLK TEŞRİN 1936)

Büyük Bayram	C. Gültekin
Tarihte Türk (Şiir)	Ö. N. Arı
Veni tip Köy öğretmeni	H. N. Özay
Benim Dilim (Şiir)	K. N. Duru
XIII Yıl Biterken (Şiir)	C. Gültekin
Devrimlerin Türküsü (Şiir)	V. C. Aşkun
Dil Bayramı	İ. N. Dilmen
Köyde Halkevi	S. Aytekin
Sonsuz Aşkım (Şiir)	Tunçoğlu
Öksüz Kardeşler (Şiir)	N. Diniz
Gelincik (Şiir)	H. Aytekin
Velâdi Firengi	Dr. Rifat Güngör
60 Sene evvelki Samsun	L. Tekin
Tarım	S. Coşkun
Kağnılar Gıcırdarken	A. Ertan
Bulmacalar	***

